

Een steuntje in de rug

Ineke Kersten helpt één van de leerlingen in de Opmaatgroep van basisschool De Kleine Reus. Dankzij de individuele aanpak gaan de kinderen weer met plezier naar school.

Kinderen met adhd of een autistische aandoening vallen vaak tussen de wal en het schip. Op basisschool De Kleine Reus hebben ze daar wat op gevonden.

tekst ANNEMIEK VERBEEK
foto MAARTEN STEENVOORT

Nadim draait op zijn stoel, staat op en gaat achterstevoren zitten. Mokkend hangt hij op zijn tafel. "Godohgodohgod, ik wil dit niet! Ik ga het niet doen!" zegt hij hard.

Stagiair Sarai den Ouden slaakt een geduldige, maar diepe zucht. Rekenommen maken zit er even niet in op dit moment. Den Ouden werpt een blik op Ineke Kersten, die aan de andere kant van de klas rekentoetsen maakt met Georgia en Isabella.

Kersten geeft de twee zesdegroepers snel een paar aanwijzingen en loopt dan naar Nadim. Ze zakt door haar knieën, kijkt hem recht aan en zegt: "Je bent nu bij opdracht zeven, ik wil dat je doorgaat tot en met opdracht tien. Dan mag je pauze nemen. Akkoord?"

Even twijfelt hij, maar dan buigt hij zich weer over zijn sommen.

Even later zit Nadim met opgetrokken knieën en een laptop op schoot onder een tafel. Hij heeft geen oog voor de andere leerlingen. Naast hem vertelt Jacob uit groep zes iets over witte geesten uit *Lord of the rings*. Nadim veert direct op. "Je bedoelt de Nazgûl, zo heten die," corrigeert hij Jacob. Nadim weet alles van *Lord of the rings*.

"Oké jongens," zegt Kersten. "Nu weer even rustig aan je eigen werk." Ze doen het, zonder morren.

Rustig, gedecideerd en duidelijk, zonder haar stem te verheffen. Dat is de manier waarop Kersten omgaat met de leerlingen in haar groep, de zogenoemde Opmaatgroep. Vijf ochtenden per week komen hier maximaal tien leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij het leren. Het zijn kinderen met adhd, een aan autisme verwante stoornis, aangeboren hersenafwijking of specifieke leerproblemen. Ze zijn niet 'erg' genoeg voor het speciaal onderwijs,

maar hebben veel moeite in het reguliere onderwijs hun draai te vinden.

Twee jaar geleden zag Kersten, toen als adjunct-directeur van basisschool De Kleine Reus, veel van deze 'rugzakkinderen' (kinderen met een leerlinggebondenbudget, het rugzakje) op de gang zitten. Leerkrachten dachten dat zij daar rustiger konden werken en hoopten in de tussentijd ook meer aandacht te hebben voor andere leerlingen, die soms het onderspit dreigen te delven tussen die paar extreme drukmakers in de klas.

Kersten: "Leerkrachten wisten niet goed hoe ze deze zorgleerlingen konden helpen. Ook veel ouders vroegen

'Ik kijk naar wat iemand nodig heeft om straks weer in de eigen klas te kunnen meedraaien'

zich af of hun kind geen extra ondersteuning kon krijgen dan die paar uurtjes per week die we van buitenaf inhuurden. Intussen ging het met de leerlingen bergafwaarts. Sommigen gingen met lood in de schoenen naar school, omdat ze hier constant het gevoel kregen dat ze het niet goed deden."

Kersten overlegde met de directeur en samen bedachten ze de Opmaatgroep. Dat was in mei 2010. In september zat ze met haar eerste drie leerlingen in het lokaal. In de prikkelarme ruimte – witte muren zonder tierelantijnen – staan tien tafels. De leerlingen werken met hun neus richting de muur, zodat ze zich beter kunnen concentreren. De groep is nadrukkelijk géén aparte klas, de kinderen draaien 's middags gewoon mee in hun eigen klas, vieren er hun verjaardag en spelen met hun klasgenoten buiten tijdens de pauze.

Voor iedere leerling ligt 's ochtends een stapeltje schoolwerk klaar, zodat ze meteen aan het werk kunnen als ze naar de Opmaatgroep komen. Als achtstegroeper Abygail binnenschuifelt, krijgt ze met haar stapel tegelijk ook een standje van Kersten. "Je hebt het gisteren niet netjes achtergelaten," zegt ze tegen het meisje. "Je la stond nog open en je tafel was niet leeg. Dat wil ik vandaag graag anders zien."

Abygail knikt en gaat zwijgend zitten. Naast haar werkt Hannah met de koptelefoon op achter de computer aan een werkstuk over paarden. Stijn uit groep 3 probeert zich te concentre-

elke leerling maakt Kersten een programma op maat. "Ik kijk naar wat iemand nodig heeft, cognitief en qua gedrag- en leerstijl, om straks weer in de eigen klas te kunnen meedraaien. Zo wil een autist zich graag afzonderen en kan een adhd'er er baat bij hebben een blokje om te lopen om zich beter te kunnen concentreren."

De eenvoudige en relatief goedkope aanpak (alleen Kersten kost geld) werpt zijn vruchten af. De kinderen gaan vooruit, hun zelfvertrouwen groeit en de Cito-scores zijn aanzienlijk beter. Andere basisscholen tonen interesse voor het initiatief en in elk geval twee Amsterdamse scholen gaan aan de slag met het programma. Ouders vanuit heel Amsterdam belten met de vraag of er ook plek voor hun kind is. Kersten wil nog niet zeggen welke scholen met het programma aan de slag gaan, omdat de zaak nog niet helemaal in kannen en kruiken is.

De kinderen vinden het helemaal niet vervelend om in een speciale klas te zitten. "Het moest inderdaad geen 'gekkenklasje' worden," zegt Kersten, die in het bijzijn van de kinderen ook niet wil zeggen welk kind welke stoornis heeft. "De kinderen vinden het hier fijn. Ze hebben meer rust, lopen niet meer op hun tenen. Bovendien heeft iedere leerling zijn eigen laptop, dat is natuurlijk ontzettend stoer."

Na dit schooljaar staat Kersten niet meer zelf voor de groep, ze draagt het stokje voor aan een nu nog onbekende opvolger. Kersten gaat het concept als zelfstandig adviseur op andere scholen invoeren. Op De Kleine Reus moet dan blijken hoe zeer de kinderen in de Opmaatgroep leunen op juf Ineke, of dat ze intussen genoeg geleerd hebben om op eigen benen te kunnen staan.

ren op zijn oefeningen om te leren klokkijken, maar zijn gedachten en ogen dwalen regelmatig af.

Expert op het gebied van de verschillende stoornissen was Kersten, los van haar eigen ervaring als leerkracht, nauwelijks. "Ik ben veel gaan lezen en praten met deskundigen. En verder ben ik gewoon met vallen en opstaan dingen gaan uitproberen. Ik bleek een goed gevoel te hebben voor wat werkt, want door de rust en structuur in mijn groep gingen de zorgleerlingen al snel vooruit. En, belangrijker misschien nog wel, gingen ze weer met plezier naar school."

De lessen bij Kersten verlopen via een strak tijdschema met blokken rekenen, begrijpend lezen, spelling en dictee. Iedereen werkt op zijn eigen niveau en in zijn eigen tempo, meestal individueel, soms in groepjes. Voor